

Digitale archieven en zoeksystemen voor genealogie in België

Dit artikel bevat een overzicht van hoe de online, digitale archieven en zoeksystemen van het Rijksarchief en FamilySearch tot stand kwamen voor wat betreft het genealogische opzoekwerk in België en waarom er soms verschillende resultaten worden bekomen.

Werkverdeling

Bij het online plaatsen van Belgische, genealogische akten op het internet werd er aanvankelijk beslist om het werk te verdelen tussen het Rijksarchief en FamilySearch. Meer over deze twee organisaties achteraan in dit artikel.

Het Rijksarchief zou de parochieregisters (1600-1800) digitaliseren waarbij er vertrokken werd van de originele documenten.

FamilySearch zou dan de akten van de burgerlijke stand digitaliseren (1800-1910) gebruikmakend van de microfilms waarmee zij in de jaren 1960 waren begonnen.

Zoals bij elke samenwerking is er ook hier een en ander misgelopen, zo werden bepaalde archieven aanvankelijk meerdere keren of helemaal niet gedigitaliseerd. Maar dat wordt nu beetje bij beetje rechtgezet.

Bronnen

De archiefbronnen voor genealogisch onderzoek kunnen het simpelste in twee groepen worden ingedeeld:

- De parochieregisters, ruwweg van 1600 tot 1800
- De registers van de burgerlijke stand, vanaf 1800 tot nu

Vertrekkend van de oorspronkelijke werkverdeling moet je dus bij het Rijksarchief zijn voor parochieregisters en bij FamilySearch voor registers van de burgerlijke stand.

Om de indeling te vereenvoudigen heeft men het dikwijls over de periode 1600 tot 1800 voor de parochieregisters en 1800 tot nu voor de burgerlijke stand. Vermits de burgerlijke stand officieel werd in 1796 is dat dus eigenlijk de spildatum en niet 1800, maar 1800 is nu eenmaal eenvoudiger te onthouden. Ook is het zo dat veel parochieregisters ouder zijn dan 1600. Zo is er bv. het register van de parochie Sint-Goedele in Brussel dat van 1482 dateert.

Verder zien we dat de archieven bezig zijn met een inhaalbeweging. De laatste tijd scant het Rijksregister ook akten en tafels van na 1800.

Tafels

Naast de akten worden ook de tafels op het internet gezet. Tafels, ook wel eens klappers of indexen geheten, werden bij het begin van de burgerlijke stand in het leven geroepen om sneller bepaalde akten te kunnen terugvinden. Ze bevatten enkel de namen en datums die voorkomen op de akten en

verwijzen meestal ook naar een akte-, folio- of bladnummer in het register. Zo bestaan er aparte tafels van geboorten, huwelijken en overlijdens, maar ook van scheidingen, huwelijksbijlagen, enz.

Voor de burgerlijke stand zijn er doorgaans twee soorten indexen beschikbaar, de jaarlijkse en de tienjaarlijkse. Vóór 1810 is er weinig regelmaat in de registers, later begint men voorgedrukte formulieren en vaste structuren te gebruiken, wat ook de leesbaarheid ten goede komt.

De jaarlijkse indexen zijn meestal samen met de akten opgenomen in hetzelfde register en bevinden zich voor of achter de scans met de akten. Soms heb je beide, eentje ervoor en eentje erachter. Soms geen enkele, simpelweg omdat men vergeten is ze op te stellen of dat ze verdwenen of vernield zijn.

De tienjaarlijkse indexen zijn meestal in een apart document terug te vinden en vormen dan ook een aparte scanreeks.

Voor de parochieregisters (tot 1796) werden er achteraf (1865-1890) tafels opgesteld die 200 jaar akten overbruggen omdat de pastoors zelf doorgaans geen indexen opstelden in hun registers.

Zoekmachines

En dan heb je de zoekmachines, ook wel eens zoekroboten geheten. Deze zijn niet het resultaat van een geautomatiseerde digitalisatie maar wel te danken aan het manueel ingeven van de gegevens, regel na regel, bladzijde na bladzijde van hetzij de tafels dan wel de akten zelf. En ook hier is de aanpak verschillend.

De hele zaak begint in het Rijksarchief van Brugge en dat van Kortrijk waar een 100-tal vrijwilligers in 1999 het project opneemt om alle tafels met de huwelijken van de parochieregisters van heel West-Vlaanderen manueel in te geven in een database. Het gaat hem dus niet om digitalisatie door middel van scans, maar wel om een handmatige ingave van alle gegevens die in de tafels welke na 1865 werden opgesteld voorkomen. Na de huwelijken kwamen ook de dopen en de begrafenissen aan de beurt en vervolgens de tafels van de burgerlijke stand met geboorten, huwelijken en overlijdens.

In een eerste fase komen deze gegevens in een lokale database terecht, waar ze ook rechtstreeks via een apart zoekstelsel kunnen worden opgevraagd (zie achteraan in de rubriek “Internetbronnen”).

In een tweede fase worden deze gegevens ook opgeladen in de databases van de zoekrobot van het Algemeen Rijksarchief, waar ze verder worden aangevuld met gegevens uit diverse andere bronnen.

Maar er bestaan nog andere initiatieven. In 2007 startte het Rijksarchief met het Demogen project, een digitaal platform dat de gegevens van diverse akten ter beschikking wil stellen van het publiek en een vlottere raadpleging ervan wil mogelijk maken. Via Demogen Visu kunnen vrijwilligers meehelpen bij het coderen van de gegevens uit de akten. Zo hebben meer dan honderd vrijwilligers zowel in het Rijksarchief te Leuven als van thuis uit meegewerkt om bijna 300.000 Vlaams-Brabantse huwelijksakten uit de periode 1796-1914 in te voeren in de zoekrobot.

Ook bij FamilySearch heeft men een soortgelijk project gestart. Daar werken duizenden vrijwilligers over de hele wereld aan het invullen van gegevens die ze in de akten terugvinden.

Gaten en overlappingsen

Het is dus best mogelijk dat er akten werden gescand en online staan zonder dat er een spoor van terug te vinden is met de zoekrobot, en wel om verschillende redenen. Misschien heeft er nog niemand de tijd gehad om die tafels in te brengen, heeft men nog geen vrijwilligers gevonden om het

werk te doen of is er geen interesse. Maar het is ook best mogelijk dat de tafels verloren zijn gegaan en er helemaal niets is om in te voeren.

Het omgekeerde is natuurlijk ook mogelijk. Een tafel werd ingebracht maar de akten zelf gingen verloren en werden nooit gescand of op microfilm gezet. Je vindt dus wel degelijk iemand met de zoekrobot, maar van de akte is er geen spoor.

En dan heb je natuurlijk ook de manuele fouten. Jaarlijkse indexen zijn bewerkingen van gegevens waarbij namen en data manueel werden overgeschreven, soms tweehonderd jaar na datum. Dat vraagt om fouten. Tienjaarlijkse tafels werden dan weer op basis van de jaarlijkse opgesteld, weer een bron van fouten. Verder is er ook nog het probleem dat men bij het opstellen van de tafels niet altijd de schrijfwijze van de akte volgde, en bij het invoeren van de gegevens in de databases wil er ook wel eens iets misgaan.

Rijksarchief

Het Rijksarchief startte in 2002 met het digitaliseringsproject. De eerste resultaten op intranet vanaf 2009 waren enkel raadpleegbaar in de leeszalen, later ook op internet en publiekelijk toegankelijk.

Voor de parochieregisters werden de originele akten door het Rijksarchief gescand. Voor de burgerlijke stand gebeurt de digitalisering van de akten van in samenwerking met FamilySearch.

Voor de periode tot ca. 1870 moeten in totaal meer dan 28.000 microfilms worden gedigitaliseerd en voor de periode na 1870 gebeurt de digitalisering op basis van de originele registers.

FamilySearch

In 1894 werd de Genealogical Society of Utah (GSU) opgericht. Hun thuisbasis is de stad Salt Lake City in de staat Utah van de VSA. De GSU is een vereniging zonder winstgevend doel, met fondsen van de “The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints” (the LDS church), beter gekend onder de naam de “Mormonen”. De organisatie is vertegenwoordigd in alle delen van de wereld, met als doel het verzamelen, bewaren en delen van wereldwijde genealogische informatie.

In 1938 begon de GSU met het vastleggen van genealogische registers van de VSA op microfilm. Na de tweede wereldoorlog ging dit project internationaal. In de jaren 1960 werd ook in België begonnen met het op microfilm vastleggen van originele akten, aanvankelijk enkel die van de parochieregisters, na 1980 werden ook de akten van de Belgische burgerlijke stand gefilmd.

Deze microfilms zijn nog steeds raadpleegbaar in de leeszalen van het Rijksarchief en in sommige documentatiecentra, maar vereisen speciale leesapparatuur.

Na 1999 werden de microfilms overgezet naar scans op het internet. Dit project kreeg de naam “FamilySearch” mee, naam die tot op heden is blijven hangen.

Internetbronnen

Vrijwilligers Rijksarchief Brugge en Kortrijk (database akten West-Vlaanderen)

<http://www.vrijwilligersrab.be/nl>

Rijksarchief

<http://arch.arch.be>

<https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-personen>

<https://search.arch.be/nl/themas/tips/98-parochieregisters>

<https://search.arch.be/nl/themas/tips/101-burgerlijke-stand>

FamilySearch

<https://familysearch.org/>

Index op gemeentenaam voor FamilySearch

<https://www.genealogiewerkbalk.nl/fs/>

Nog meer adressen op

<https://familytrees.genopro.com/Nand/documents/courses/watweet/links.pdf>

Persoonlijke handleidingen

<https://familytrees.genopro.com/Nand/documents/handleidingen/>

Contact

Indien gewenst kan je de opsteller van dit artikel bereiken via het mailadres onderaan de startpagina van de website <https://familytrees.genopro.com/Nand/documents/familiearchief/>